

*Жук О.Б.,
аспірант кафедри економічної теорії,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті проаналізовано динаміку та структуру видаткової частини бюджету Пенсійного фонду України за декілька останніх років. Розроблено практичні рекомендації щодо реформування вітчизняної пенсійної системи з метою забезпечення її платоспроможності та фінансової стійкості у довгостроковій перспективі. Обґрунтовано необхідність впровадження другого (обов'язкового накопичувального) рівня системи пенсійного забезпечення в Україні.

Ключові слова: фінансове забезпечення, пенсійна система, видатки Пенсійного фонду України, дефіцит бюджету Пенсійного фонду.

Постановка проблеми. Успадкована від Радянського Союзу солідарна система пенсійного забезпечення України вже 26-й рік державної незалежності є одним із головних об'єктів критики в суспільстві. Українські пенсіонери вважають призначені їм пенсії занадто низькими, працююче населення – сплачені ними страхові внески високими, а заокеанські та європейські радники висловлюють своє незадоволення хронічним дефіцитом бюджету Пенсійного фонду України (ПФУ) та наполягають на поступовому підвищенні пенсійного віку для громадян з метою його збалансування. В умовах невтішної демографічної (кожен четвертий українець – пенсіонер, а один зайнятий забезпечує пенсією одного пенсіонера) та нестабільної економічної (галопаючих темпів інфляції (у 2016 р. – 12,4%) ситуації, тінзації економіки (близько 50% ВВП), хронічного дефіциту Державного бюджету (3% ВВП), високого рівня корупції (131 із 176 позицій у світі), а також постійної перманентної політичної кризи в країні солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування України вже не перший рік стикається з проблемою нестачі фінансових ресурсів і не здатна забезпечувати наявний рівень заміщення пенсіями втраченого заробітку та оптимальну диференціацію пенсій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В період численних змін в соціально-економічному та політико-правовому

житті нашої держави проблематика реформування пенсійної системи та впровадження накопичувальної її складової в контексті врахування зарубіжного досвіду опинилась у центрі уваги політиків, науковців та громадськості. Серед вітчизняних вчених-економістів, чиї праці присвячені цій проблематиці, слід відзначити О.В. Горбаненко, В.А. Зеленка, А.О. Касич, О.П. Кириленко, Л.Г. Креховецьку, В.Г. Мельничука, О.В. Насібову, І.В. Панченко, І.В. Ткаченко, В.С. Толуб'яка, О.І. Тулай, Л.Є. Фурдичко. Аналіз публікацій цих авторів дає змогу здійснювати подальші дослідження у цьому напрямі.

Мета статті полягає в проведенні аналізу динаміки та структури видаткової частини бюджету ПФУ за період 2010–2016 рр. та розробленні на його основі практичних рекомендацій щодо реформування вітчизняної пенсійної системи з метою забезпечення її платоспроможності та фінансової стійкості у довгостроковій перспективі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до статті 71 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 р. № 1058-IV [1] бюджет ПФУ – це план утворення і використання цільового страхового фонду, що формується за рахунок страхових внесків до солідарної системи та надходжень з інших джерел, визначених цим Законом.

Порівняльний аналіз співвідношення доходів і видатків бюджету ПФУ за період 2010–2016 рр. наочно свідчить про закріплення позитивної тенденції щодо зниження диспропорцій між видатками фонду та його доходами (рис. 1): у 2010 р. цей показник становив 4,3%, у 2011 р. – рекордні 6,6%, у 2012 р. – 5%. Наявний дефіцит впродовж цих трьох років негативно вплинув на фінансовий стан солідарного рівня системи пенсійного забезпечення та засвідчив неспроможність ПФУ виконувати пенсійні зобов'язання самостійно. Проте в 2013 р. у пенсійній системі відбулися позитивні зміни: перевищення перших над другими становило 0,08%, або 200 млн. грн., які, хоч і незначні, але важливі для подолання негативних тенденцій, адже послідовно трансформують їх у позитивні. Однак уже в 2014–2015 рр. зростання диспропорцій між видатками фонду та його доходами не перевищувало 1% (0,66% і 0,34% відповідно). Така тенденція пов'язана не тільки з демографічною ситуацією в країні, але й з недостатнім рівнем розвитку економіки, наявністю в її структурі значного за обсягами тіньового сектору (близько 50% ВВП), а також анексією Російською Федерацією Криму і військовими діями в окремих районах Донецької та Луганської областей.

У 2016 р. вдруге за останнє десятиріччя спостерігалось перевищення доходів над видатками, а саме на 2,4 млрд. грн., або на 0,95%. Це передусім зумовлено переви-

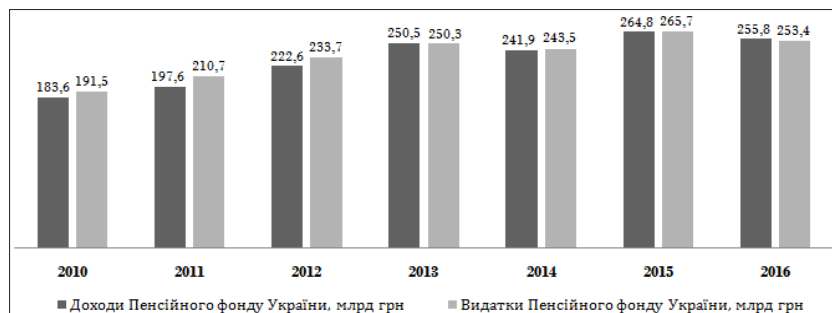

Рис. 1. Динаміка доходів та видатків бюджету Пенсійного фонду України за 2010–2016 рр., млрд. грн.

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

нанням плану власних надходжень (на 1,7 млрд. грн.) та економією видатків внаслідок припинення безпідставних пенсійних виплат внутрішньо переміщеним особам (13,5 млрд. грн.). За рахунок перевиконання та економії склався додатковий фінансовий ресурс у сумі 15,2 млрд. грн. Ці кошти були спрямовані на авансове фінансування пенсій січня 2017 р. – 10,4 млрд. грн. (68,4%); погашення позик попередніх бюджетних періодів – 2,4 млрд. грн. (15,8%); вилучення коштів з бюджету ПФУ для перерозподілу видатків Державного бюджету України – 2,4 млрд. грн. (15,8%). І, як результат, вперше за останні дев'ять років не залучалась позика з Єдиного казначейського рахунку, а також було зменшено плановий дефіцит коштів ПФУ та відповідні видатки Державного бюджету на його покриття на 2,4 млрд. грн.

Чинна пенсійна система України є платоспроможною лише за умови фінансової підтримки з боку держави. Субсидування дефіциту бюджету ПФУ є найбільшим і постійно зростаючим напрямом витрачання коштів Державного бюджету України. При цьому близько третини всіх пенсійних виплат проводиться за рахунок державних коштів. Це приводить до відволікання бюджетних коштів від інших потреб держави (фінансування економічної діяльності, охорони здоров'я, культури, освіти та науки, національної безпеки і оборони країни у воєнний час) та спрямування їх на споживання (виплату пенсій та соціальних допомог). Отже, окремі бюджетні програми недоотримують необхідні кошти, оскільки тягар пенсійних зобов'язань перекладається на бюджет держави. Так, впродовж 2010–2016 рр. видатки Державного бюджету на фінансування пенсійних програм зросли більше, ніж у 2,2 рази, або на 78,5 млрд. грн., – до рівня 142,6 млрд. грн. (рис. 2). Питома вага цих видатків у структурі усіх видатків Державного бюджету за досліджуваний період коливалась в межах від 16,3% (у 2012 р.) до 21,1% (у 2010 р.), середнє значення становило 18,6%. Порівняно з 2015 р. питома вага таких видатків у 2016 р. збільшилась на 4,4%, що в кінцевому результаті зумовило виникнення дефіциту бюджету країни в розмірі 3% ВВП.

Динаміка видатків на покриття дефіциту коштів ПФУ, питома вага яких у структурі усіх видатків Державного бюджету коливалась в межах від 3,4% (у 2014 р.) до 11,9% (у 2016 р.), наочно свідчить про суттєве зростання обсягів бюджетної підтримки ПФУ. За досліджуваний період такі видатки зросли більше, ніж у 3 рази, або на 55,1 млрд. грн., – до рекордного рівня 81,7 млрд. грн. Значне зростання дефіциту коштів ПФУ у 2016 р. урядовці пояснюють зниженням ставки ЄСВ майже удвічі, а саме з середнього значення 40% до фіксованої ставки 22%, внаслідок чого бюджет поніс втрати у сумі 96,4 млрд. грн. За інших обставин профіцит бюджету становив би 14,7 млрд. грн. На жаль, зниження ставки ЄСВ не привело ні до значної легалізації «тіньової» зайнятості, ні до скорочення заборгованості із платежів до Фонду. Так, у 2016 р. загальна сума заборгованості перед ПФУ становила 18 904,8 млн. грн.

(на 1 625,3 млн. грн., або на 9,4%, більше порівняно з попереднім роком), з яких заборгованість зі сплати ЄСВ становила 7 562,5 млн. грн. (40%), заборгованість по фінансових санкціях та пені – 500,5 млн. грн. (2,6%) [2]. Отже, однією із головних причин незбалансованості бюджету ПФУ є незадовільний фінансовий стан підприємств реального сектору економіки, які з низки причин (надмірне податкове навантаження, нестабільна економічна ситуація в країні тощо) не в змозі позбутися накопиченої заборгованості та зростаючих сум фінансових санкцій. Тому необхідно послабити податкове навантаження на малий і середній бізнес, а також посилити контроль і відповідальність за дотриманням законодавства про оплату праці та сплату страхових внесків.

Ще однією причиною незбалансованості бюджету ПФУ є невідповідність підвищення державних соціальних гарантій сучасним реаліям соціально-економічного розвитку. Так, темп зростання середнього розміру пенсії в окремі періоди перевищував темп приросту заробітної плати. Пік такого перевищення припав на 2013 р. – на 9,1%, або більше, ніж у 2,1 рази (рис. 3). Загальноприйнятним показником рівня пенсій є коефіцієнт заміщення, який розраховується як співвідношення середнього розміру пенсії до середньої заробітної плати. Відповідно до норм Міжнародної організації праці він має становити не менше 55%. В Україні цей показник є значно нижчим, при цьому зберігається тенденція до щорічного його зниження. Як бачимо, чинна система пенсійного забезпечення не здатна захистити громадян

Рис. 2. Структура та обсяг видатків Державного бюджету України на потреби Пенсійного фонду України за 2010–2016 рр., млрд. грн.

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

Рис. 3. Динаміка середньомісячної заробітної плати та середньомісячного розміру пенсій за 2010–2016 рр., грн.

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

пенсійного віку від бідності та забезпечити їм адекватне заміщення пенсією заробітку, втраченого ними у зв'язку зі старістю. Внаслідок цього пенсійною системою за принципом солідарності поколінь незадоволені як платники пенсійних внесків, так і більшість одержувачів пенсійних виплат.

Варто зауважити, що розмір встановленої на 1 січня 2017 р. української середньої пенсії за офіційним курсом Національного банку України на цю дату становив \$67, що вдвічі менше, ніж в Білорусі, утричі менше, ніж в Російській Федерації. Середньостатистичний польський пенсіонер отримує в 6,2 разів вищу пенсію, ніж український. При цьому розмір середньої пенсії в Україні становив лише 37,9% від середньої заробітної плати (4 482,35 грн.). В інших країнах цей показник значно вищий. Так, у Греції коефіцієнт заміщення встановлений на рівні 96%, у Великій Британії – 90%, в Люксембурзі – 87%, в Австрії – 77%, в Данії – 66%, в Японії – 60%, у Фінляндії – 59%, у Польщі – 58%, у Франції – 52%, в США – 50%, в Німеччині – 47%, в Білорусі – 42% [3] (рис. 4).

Коригування процесів подальшого проведення пенсійної реформи доцільно здійснювати, виходячи з ґрунтовного аналізу динаміки та структури видаткової частини бюджету ПФУ з одночасним урахуванням набутого досвіду, досвіду провідних країн світу та сучасного соціально-економічного становища України.

Результати проведеного порівняльного аналізу динаміки видатків бюджету ПФУ засвідчують стійку негативну тенден-

цію до зростання їх обсягів (незначне зменшення порівняно з попереднім періодом спостерігалось у 2014 і 2016 рр.), що пояснюється намаганням держави покращити матеріальний стан пенсіонерів, перманентними інфляційними процесами, підвищенням рівня прожиткового мінімуму, появою новопризначених виплат і збільшенням середньої заробітної плати. Так, впродовж 2010–2013 рр. видатки бюджету ПФУ зросли на 58,8 млрд. грн., або на 30,7%, – до рівня 250,3 млрд. грн. Проте у 2014 р. відбулось зменшення їх обсягу на 2,7%, або на 6,8 млрд. грн., що можна пояснити наслідками прийняття Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 8 липня 2011 р. № 3668-VI [4], який приніс у пенсійну систему такі ключові зміни, як обмеження максимального розміру пенсій та зниження відсотку обчислення «спеціальних» пенсій. До того ж внаслідок цих змін відбулися суттєві зміни в чисельності одержувачів пенсійних виплат: їх чисельність скоротилась на 10,4%, або на 1,4 млн. осіб, і становила 12,1 млн. осіб. Однак це сприяло лише частковій нормалізації кризової ситуації у вітчизняній пенсійній системі. Вже в наступному році у зв'язку із збільшенням чисельності пенсіонерів на 1,7%, або на 200 тис. осіб, видатки на пенсійне забезпечення зросли на 9,1%, або на 22,2 млрд. грн., встановивши найбільше значення за досліджуваний період. Скорочення чисельності одержувачів пенсійних виплат у 2016 р. на 3,3%, або на 400 тис. осіб, позначилось на зниженні обсягу таких видатків на 4,6%, або на 12,3 млрд. грн., – до

рівня 253,4 млрд. грн. Зазначене зумовлено набуттям чинності з 1 січня 2016 р. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24 грудня 2015 р. № 911-VIII [5], яким передбачено внесення змін до загальних норм щодо пенсійного забезпечення громадян України, наприклад, встановлення обмеження розміру виплачуваної пенсії (працюючим пенсіонерам зменшується на 15% розмір пенсії, якщо вона перевищує 150% прожиткового мінімуму для осіб, котрі втратили працездатність); надання вибору для працюючих пенсіонерів (працювати на посаді та не одержувати пенсію чи не працювати та отримувати призначену пенсію). Отже, стійке зростання обсягів видатків бюджету ПФУ за досліджуваний період на 61,9 млрд. грн., або на 32,3%, носить інфляційний характер, що невідчутно відбивалось на добробуті пенсіонерів. У 2017 р. видатки на пенсійне забезпечення заплановані в розмірі 283,2 млрд. грн., що становитимуть третину усіх видатків Державного бюджету України на цей рік (800 млрд. грн.), з якого буде профінансований дефіцит коштів ПФУ в розмірі 141,5 млрд. грн. [6].

Така тенденція пояснюється збільшенням обсягів усіх видів пенсійних витрат, передусім зростанням видатків за рахунок власних надходжень, які у загальній структурі видатків бюджету ПФУ за досліджуваний період займали найбільшу питому вагу, а саме від 43,7% у 2016 р. до 81,9% у 2012 р. (рис. 5). Значна питома вага таких видатків зумовлена щорічним зростанням їх обсягу за винятком

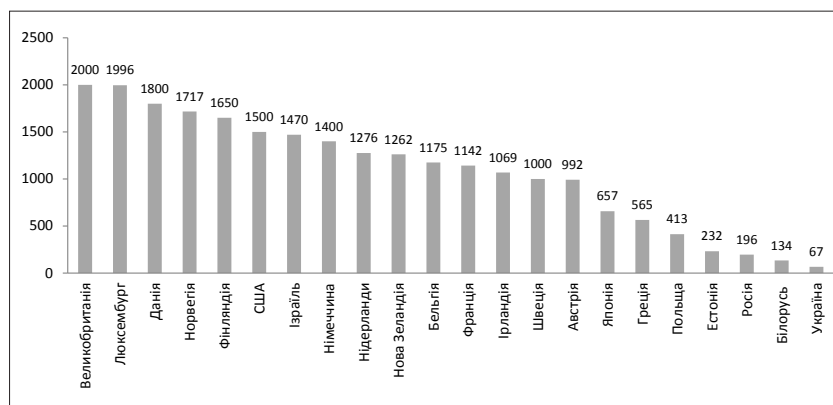

Рис. 4. Середній розмір пенсії в країнах-членах ОЕСР та країнах СНД станом на 1 січня 2017 р., дол. США

Джерело: розроблено автором на основі даних [2; 3]

Рис. 5. Динаміка складу видатків бюджету Пенсійного фонду України за 2010–2016 рр., млрд. грн.

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

2014 і 2016 рр. Так, протягом 2010–2015 рр. обсяг видатків за рахунок власних надходжень збільшився на 56 млрд. грн., або на 36,2%, – до рівня 210,8 млрд. грн. Порівняно з 2015 р. питома вага таких видатків у 2016 р. зменшилась на 37,1%, або на 100 млрд. грн., що було зумовлено майже потрійним збільшенням питомої ваги видатків за рахунок Державного бюджету у загальній структурі видатків бюджету ПФУ. Варто зауважити, що здійснення видатків за рахунок власних надходжень на виплати, які не мають страхового характеру, погіршують фінансовий стан ПФУ. Зокрема, виплата пенсій за вислугу років, цільова грошова допомога на прожиття інвалідам війни та учасникам бойових дій, а особливо значні суми – це видатки на доплату до розміру мінімальної пенсії.

Видатки за рахунок коштів Державного бюджету України, тобто на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, за досліджуваній період суттєво коливаються по роках. Аналогічно коливалась і питома вага таких видатків у загальній структурі видатків бюджету ПФУ, а саме від 19% у 2010 р. до 56,3% у 2016 р., що свідчить про перманентне збільшення навантаження на бюджетну систему держави. Останнє є неприйнятним явищем, оскільки в основі функціонування ПФУ як фінансового інституту повинен лежати виключно страховий принцип. Саме тому всі зусилля українського уряду повинні бути спрямовані на пошук альтернативного механізму подолання фінансових труднощів, побудованого на раціональному та ефективному поєднанні розподільчої і накопичувальної складових пенсійної системи. Вважаємо, що стійке щорічне збільшення обсягів видатків за рахунок коштів Державного бюджету за останні сім років у 4 рази, або на 106,3 млрд. грн., вказує на фінансову нестійкість вітчизняної солідарної пенсійної системи та необхідність якнайшвидшого запуску пенсійної реформи з метою збалансування бюджету ПФУ.

Питома вага видатків за рахунок коштів державних цільових фондів у загальній структурі видатків бюджету ПФУ за період 2010–2016 рр. коливались в межах від 0,003% у 2016 р. до 0,23% у 2012 р. У 2010–2012 рр. обсяг таких видатків збільшувався, а у 2013–2016 рр., навпаки, зменшувався. За досліджуваній період обсяг видатків за рахунок коштів державних цільових фондів зменшився в 57 разів, або на 393 млн. грн.

Важливим показником оцінки фінансової спроможності пенсійної системи країни є співвідношення пенсійних витрат та ВВП. За період 2010–2016 рр. питома вага видатків бюджету ПФУ у ВВП коливалася в межах від 10,6% (у 2016 р.) до 17,7% (у 2010 р.) (рис. 6). Динаміка цього показника за досліджуваній період указує на його зменшення на 7,1%. Порівняно з 2015 р. питома вага таких видатків у 2016 р. зменшилась на 2,8%, що, сподіваємося, стане продовженням позитивної тенденції у ході стабілізації вітчизняної системи пенсійного забезпечення.

Аналіз динаміки зростання видатків бюджету ПФУ порівняно з динамікою зростання ВВП за період 2010–2016 рр. виявляє цікаву закономірність (рис. 7). Так, з 2011 р. динаміка темпів приросту ВВП набуває форми дуги, де фаза депресії настає у 2013 р. (3,3%), поступово переходячи у 2014 р. у фазу поживлення (7,7%), а у 2015 р. завершується фазою піднесення із при-

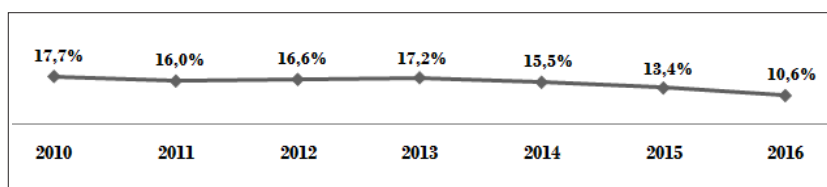

Рис. 6. Динаміка питомої ваги видатків на пенсійне забезпечення у ВВП за 2010–2016 рр., %

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

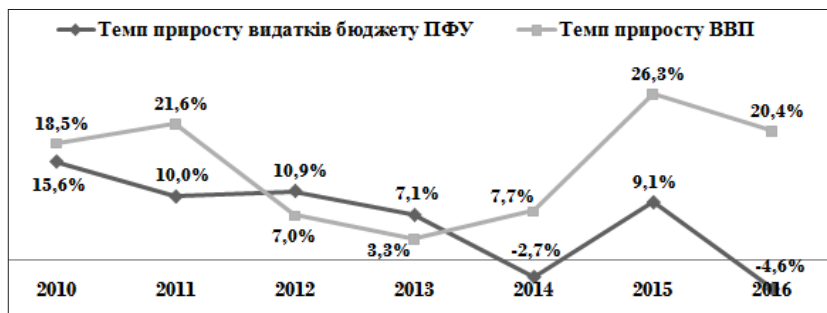

Рис. 7. Динаміка темпів приросту видатків бюджету Пенсійного фонду України порівняно з ВВП за 2010–2016 рр., %

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

ростом ВВП у 26,3%. У 2016 р. темп приросту ВВП знизився на 5,9%, давши початок фазі спаду. На відміну від приросту ВВП, динаміка темпів приросту видатків бюджету ПФУ за досліджуваній період характеризується дещо по-іншому: фаза депресії спостерігалася у 2014 р. (-2,7%) з одночасним піднесенням у 2015 р. (9,1%) і спадом у 2016 р. (-4,6%). Лише у 2010 р. видатки бюджету ПФУ зростали більш-менш синхронно з показниками ВВП, і цього ж року вони досягнули найбільшого значення за цей період (15,6%). Порівняно з 2015 р. видатки бюджету ПФУ у 2016 р. зменшились на 6%.

Висновки. Проаналізувавши динаміку основних фінансових показників ПФУ, можна зробити висновок, що процеси, які характеризують фінансовий стан ПФУ за декілька останніх років, свідчать про залежність його бюджету від фінансової підтримки з боку держави. Отже, з кожним роком ступінь фінансової самостійності ПФУ скорочується до мінімуму. Головною причиною цього є дисбаланс доходної та видаткової частин бюджету як наслідок системного порушення принципу економічної залежності видатків споживання від отриманих доходів і ВВП.

На основі проведеного дослідження вважаємо, що перспективи розвитку пенсійної системи в Україні пов'язані передусім із забезпеченням її платоспроможності та фінансової стійкості у довгостроковій перспективі, які можна досягти шляхом посилення дії страхових принципів у діючій солідарній системі, впровадження накопичувального страхового складника та ефективнішого функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення. Другий та третій рівні пенсійної системи можуть частково перейняти на себе тягар ПФУ, а отже, зменшити навантаження на бюджет держави та збільшити пенсійні виплати. Це дасть змогу диверсифікувати джерела отримання доходів після досягнення пенсійного віку, послабити в подальшому значний вплив демографічного фактору на стан солідарної пенсійної системи, оскільки спостерігається тенденція зменшення працюючого населення на фоні збільшення чисельності одержувачів пенсійних виплат.

Для створення універсальної законодавчої бази подальшого реформування пенсійної системи слід скасувати практику регулювання умов пенсійного забезпечення деяких категорій громадян окремими законодавчими актами, що дасть змогу у майбутньому ухвалити єдиний акт у цій сфері – Пенсійний кодекс України. Між тим реформування пенсійного законодавства має також включати справедливий механізм зростання пенсійних виплат до загальноєвропейського рівня (не менше 55–60% від середньої заробітної плати), створення прозорої пенсійної системи, а також підвищення індивідуальної зацікавленості громадян у формуванні пенсійних накопичень і самостійному виборі напрямів інвестування на третьому рівні пенсійної системи. При цьому необхідно дотримуватись принципу соціальної справедливості, незаперечною основою якого у пенсійному забезпеченні виступає залежність трудових пенсій від трудового вкладу громадян. Проте чинне законодавство у багатьох випадках відступає від цієї залежності. Особи, котрі не мають достатнього трудового стажу для отримання мінімальної пенсії, повинні отримувати адресну соціальну допомогу на рівні, необхідному для досягнення показника прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб за рахунок коштів бюджету, а не за рахунок страхових внесків (за умови перевірки доходів домогосподарства).

Література:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 49–51. – 376 с.
2. Офіційний сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>.
3. Розмір української пенсії порівняли зі світовими показниками : інфографіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ukr.media/ukrain/291310>.
4. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3668-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 12–13. – 82 с.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон

України від 24 грудня 2015 р. № 911-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 5. – 50 с.

6. Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2017 рік : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 р. № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/17-2017-p>.

Жук О.Б. Финансовое обеспечение функционирования пенсионной системы Украины в условиях реформирования экономики

Аннотация. В статье проанализированы динамика и структура расходной части бюджета Пенсионного фонда Украины за несколько последних лет. Разработаны практические рекомендации по реформированию отечественной пенсионной системы с целью обеспечения ее платежеспособности и финансовой устойчивости в долгосрочной перспективе. Обоснована необходимость внедрения второго (обязательного накопительного) уровня системы пенсионного обеспечения в Украине.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, пенсионная система, расходы Пенсионного фонда Украины, дефицит бюджета Пенсионного фонда.

Zhuk O.B. Financial support for the functioning of Ukraine's pension system in terms of reforming the economy

Summary. The dynamics and structure of expenditures of the Pension Fund of Ukraine for the last several years are researched in the article. Practical recommendations for reforming the national pension system aimed at ensuring its solvency and financial stability are worked out by the author. The necessity of the implementation of the second (mandatory funded) level of Ukraine's pension support system is grounded.

Keywords: financial support, pension system, expenditures of the Pension Fund of Ukraine, deficit of the Pension Fund's budget.